

SVÁTOST POMAZÁNÍ NEMOCNÝCH

Jde o svátost určenou zvláštním způsobem k tomu, aby posilovala ty, kteří jsou postiženi nemocí. Apoštol Jakub ji dosvědčuje svou výzvou: „*Je někdo z vás nemocný? Ať si zavolá představené církevní obce a ti ať se nad ním modlí a mažou ho olejem ve jménu Páně; modlitba spojená s vírou zachrání nemocného, Pán ho pozdvihne, a jestliže se dopustil hříchů, bude mu odpuštěno*“ (Jak 5,14-15). “

KDYŽ ZESTÁRNEŠ ČI NAVŠTÍVÍ TĚ NEMOC

Tato svátost pomáhá zvládnout utrpení a nemoc. Když člověk zakouší bezmocnost či ohrožení pro onemocnění nebo pokročilý věk, touto svátostí je církví doporučován trpícímu a oslavenému Kristu s prosbou o ulehčení a záchranu.

On tuto svátost pomazání nemocných ustanovil z lásky ke všem trpícím. Ve známost byla uvedena apoštolem Jakubem, ale již dříve byla naznačena u Marka při vyslání „dvanácti,“ kteří podle příkazu Pána Ježíše „*vymítali mnoho zlých duchů, potírali olejem mnoho nemocných a uzdravovali je.*“ (Mk 6,13)

Apoštolé konali zázraky, které měly ukázat, že se přiblížilo Boží království a být výzvou k obrácení. Toto uzdravování, podobně jako Janův křest, nebylo ještě novozákonní svátostí odpouštějící i hříchy, protože tato moc pramenila až ze spásy dokonané na Kalvárii a z následného přijetí Ducha svatého. Snad právě toto může dělat dojem „roušky“ nad dobou, kdy byly některé svátosti ustanoveny - byly připravovány předem v náznacích. Mnohé pochopili apoštolé ke konci poslední večeře, ale moc k plnému udělování svátostí, ustanovených Kristem, obdrželi až s Duchem svatým.

Ježíšova láska k nemocným je ukázána na mnoha místech evangelia. Ježíš ji poodhalil i ve slovech, týkajících se posledního soudu: co jste udělali pro tyto nepatrné, pro mne jste udělali. „*A kamkoli vcházel do vesnic, měst i dvorců, kladl nemocné na tržišť a prosil ho, aby se směli dotknout byt' jen třásně jeho roucha a kdo se dotkli, byli uzdraveni.*“ (Mk 6,56) Takovou měli víru! – A my? Ježíš nám nedává na dotek jen své roucho, ale sebe celého, s lidstvím i božstvím. A udělal ještě jednu podstatnou věc – vypořádal se s utrpením a smrtí tím, že je přemohl. „*Vzal na sebe naše slabosti a nesl naše nemoci*“ (Mt 8,17).. „*Svým utrpením a svou smrtí na kříži dal Kristus utrpení nový smysl: od té doby nás utrpení může připodobnit Kristu a spojit s jeho vykupitelským utrpením.*“ (KKC 1505)

Spasitel utrpení neodstraní, stejně jako nemůže odstranit lidskou svobodu, v jejíž zneužití problém utrpení vězí, ale ukázal Cestu, kterou je on sám. Před sebou máme cestu kříže k vítězství a slávě. Někomu na cestě víry pomůže uzdravení, jinému k jeho cíli přispěje využití utrpení, v němž nakonec poznal dar. - »*Tak se svatý Pavel musel od Pána naučit: „Stačí ti moje milost, protože síla se tím zřejměji projeví ve slabosti“ (2 Kor 12,9); snášená utrpení mohou mít ten smysl, pro který „na svém těle doplňuji to, co zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap; má z toho prospěch jeho tělo, to je církev“ (Kol 1,24).*« (KKC 1508)

Církev dostala od Pána úkol pečovat o nemocné a udělovat svátost pomazání nemocných, která přemáhá úzkosti, uzavření se do sebe a je ochranou před zoufalstvím. Uzdravuje duši a pokud ne i tělo, přispívá, aby nemocného směřovala k větší zralosti a schopnosti rozlišovat podstatné od méně důležitého. Jako u jiných svátostí, hraje zde podstatnou roli důvěra Kristu.

Prékážkou pro přijetí Boha do života, se u některých lidí stává zatrpkllost a obviňování Boha, že utrpení dopouští na nevinné. Pán Ježíš však odmítl chápání nemoci jako trestu za hříchy. Vidíme to v rozhovoru o slepém, kterého pak u rybníka Siloe uzdravil. „*Nezhřešil ani on ani jeho rodiče.*“ (Jan 9,3) Nelze tedy utrpení posuzovat v souvislosti z minulostí. Je však možné vidět, že Bůh má dost moci změnit zlo v dobro. Ostatně podíl na té moci můžeme mít i my, když na zlo budeme odpovídat dobrem, tj. láskou.

A jak je to tedy s důvodem utrpení? – Proč zasahuje nevinné? - Proč zrovna mne?
Odpovídal jsem na to již v knize Bůh je láska. Tvoříme jednotu s celým lidstvem a s celým vesmírem. Vdechujeme atmosféru, přijímáme chléb země. Sluneční paprsky, které přijímáme, nás živí, dávají růst. Získáváme užitek z vesmíru i ze všech lidí. Máme užitek z veškeré hmoty a z celého myšlenkového světa. Přijímáme-li solidaritu v dobru a v jeho šťastných důsledcích, pak musíme přijmout i solidaritu ve zlém, v jeho ovoci, kterým je utrpení. Každý z nás je závislý na všech a na každém, ale zároveň je všechny i vše ovlivňujeme a to nás činí zodpovědnými. Hřích způsobený jednotlivcem postihne sice především jeho samého, ale ve svých důsledcích zasáhne i druhé a svět, protože patříme do jednoho celku. Válka nebo mír nejsou záležitostí jednotlivce, ale celého společenství.

Někteří říkají: *"Nemohu věřit, protože kdyby Pán Bůh byl, nemohl by dopustit války a utrpení mnoha nevinných lidí. Nemohl by dopustit..."*

Vy, kteří takto soudíte, proč tak soudíte? Proč děláte Boha zodpovědným za něco, za co mohou lidé? Války vyvolávají a působí lidé. Lidé také mohou svými skutky lásky změnit ty, kteří jsou zlí. Nezapomínejme, že Bůh dal lidem svobodnou vůli a odpovědnost. Obraz dnešního světa, trpícího nedostatkem lásky a vzájemného porozumění, plný odcizení, sobectví a nenávisti je následkem odmítnutí Boží lásky, Božího řádu. To vše vede k nedostatku poznání, k utrpení a k smrti.

ThDr. Josef Zvěřina k problému bolesti říká: *"Poslyšme PRAVDU! Ježíš neříká odkud je zlo, bolest. Nefilozofuje, ale pomáhá. Neříká, proč trpím, ale říká mi: 'Tvá bolest není nesmyslem. Jsem s tebou. Hned teď' - a potom bude naše společenství slavné.' To je poněkud jiná logika. Jít za Kristem je velice logické. Dává smysl životu, smysl bolesti i smrti. Už teď a tady! Neseš-li jeho kříž, neříká proč, ale: Břemeno mé netíží a můj kříž netlačí. Jsem s tebou, pomáhám. Poslechni mě! Uvaž: Kdybys získal celý svět - a nezískal, ba ztratil to hlavní, co ti to prospěje? Kdo svůj život ztratí pro mne, nalezne jej."*

Výzva k následování Krista znamená přijmout svůj vlastní kříž, tj. trpělivě nést své vlastní nedostatky, omezení, nemoci a rovněž odstraňovat aktivní službou lásky utrpení lidí ve svém okolí. Neseš-li trpělivě svůj životní kříž, připodobňujeme se Ježíši. Kdo s Kristem trpí a umírá, vstává s ním i z mrtvých.

Utrpení je výrazem a následkem prvotního narušení lidského bytí, je ovocem a důsledkem všelidského odpadnutí od Boha. Podobně jako u auta, když v jeho mechanismu není něco v pořádku či se s ním špatně zachází, trpí tím motor. A pokud se proti plánu konstruktéra zavedou úpravy, které motor poškozují, motor se zastaví. - Právě tak je tomu u lidí, když hříchem uvedou nepořádek do Božího plánu, neboť tím přivádějí do světa utrpení a smrt.

Sobectví a lidská pýcha mají za následek disharmonii v člověku samém i s ostatními lidmi a přírodou. Rozbívají spojení ducha a hmoty. Tato roztržka nese s sebou boj, rány a smrt. To není z vůle Boží, že člověk trpí a umírá, ale z vůle člověka. Dobro a zlo můžeme vidět i jako výchovné prostředky. Bez zla neoceníme dobro a naopak. Bez utrpení bychom mnohé nepochopili, např. odpočinek bez únavy, radost bez pláče, mír bez války, odpuštění bez nenávisti apod. Nemusí jít o ochotné přijetí bolesti. Spojenectví se zlem dává zakoušet jeho

trpkost. Nejdříve jsou patrné její negativní stránky, ale člověk s ní ztrácí na své povýšenosti a pýše, které byly překážkou pro vztah s Bohem. Utrpení tak přivádí člověka na správnou cestu. Může ho vést k revizi života a k obrácení. Nakonec není pro něj nic důležitějšího než Bůh.

„Více miluj, abys méně trpěl.“ – To doporučuje Carlo Carretto, který po 30ti letech ochrnutí následkem zaměněné injekce, řekl: „Připouštím, že šlo o neštěstí, ale Bůh je uměl přetvořit v milost. Když Bůh, který miluje svého Syna, vidí, že někdo nebo něco člověka zasáhlo, má dostatek fantazie k přetvoření zla v dobro, s ním lze nečinnost změnit v kontemplaci, bolestný výkřik v modlitbu, bolest v úkon lásky. Takusil jsem, že je možné být velmi šťastným i se špatnou nohou. Z bolesti vychází med blahoslavenství. Vlastní zkušenosti jsem se dostal k víře v Boha.“

Každá svátost je zdrojem milosti a Boží dobrota nás k těmto zdrojům přivádí.

Na svátost pomazání nemocných, pokud jsme věřící křesťané, nás připravuje už sama životní situace (také tato svátost, která je po zpovědi druhou uzdravující, odpouští hříchy a přivádí k důvěrnému spojení s Kristem). Tou může být i duchodový věk po šedesátce, vážné onemocnění nebo těžší úraz – kterých na silnicích stále přibývá. Církev doporučuje tuto svátost přijmout i před těžkým chirurgickým zákrokem. (KKC 1515)

Katechismus u předchozího paragrafu také připomíná, že není svátostí jen pro ty, kdo se ocitli v krajním ohrožení života, ale vhodnou dobou je již počínající nebezpečí smrti pro nemoc nebo stáří. Je tedy rozhodující zdravotní stav a proto tato svátost není pro odsouzence k popravě, stejně jako není pro ty, kteří se chystají riskovat život v dobrém fyzickém stavu.

Přípravou je rozhodnutí, že svoji nemoc či stáří chci nést s Kristem a toužím po jeho blízkosti a po pomoci jeho milosti. Je-li to možné, přijetí této svátosti předchází svátost smíření. Jedná-li se však o náhlý stav, ve kterém se postižený nemůže zpovídat, ale je zřejmé, že po svátosti touží, může mu být knězem udělena.. Tato svátost, která je po zpovědi druhou uzdravující, sama obsahuje odpouštění hříchů a přivádí k důvěrnému spojení s Kristem.

Věřící mají svým nemocným napomáhat informacemi a vzbuzovat v nich touhu po této svátosti. Za jejich přispění mají být nemocní připraveni na její přijetí v dobrém rozpoložení a tuto svátost mají přijímat, pokud je to ovšem možné, liturgickým slavením ve společenství. Společenství také nemocnému přispívá svými modlitbami.

Opět se zde vyskytuje jednota velkého rodinného společenství – a nemocný je ujišťován, že není sám a že Pán má jeho život pevně v rukou. Svátost je udělována i ve společenství církve vítězné, z níž někteří svatí mohou být při obřadu formou litanie vzýváni.

Druhý vatikánský koncil položil důraz na původní a plný smysl této svátosti, obnovu její svátostné formy provedl papež Pavel VI. v roce 1972. Od této liturgické obnovy se tato svátost, pokládaná převážně jen za zaopatření umírajících, stala významným aspektem v duchovní péči o nemocné.

Název „poslední pomazání“ souvisí s důvodem, že během staletí bylo pomazání nemocných udělováno stále výlučněji těm, kteří už umírali. Přesto církev „nikdy nepřestala prosit Pána, aby nemocný znovu nabyl zdraví, může-li to prospět jeho spáse.“ (KKC 1512)

Mazání posvěceným olejem na čele a rukou naznačuje, že svátost se vztahuje na celého člověka, na jeho mysl i činnost. Připomíná také biblický obraz pomazání Duchem svatým. První se týká Krista. Pro nemocné představuje účinek, který spočívá v osobní Boží pomoci skrze Ducha svatého.

KRISTUS, NECHŤ JE TVÝM ŽIVOTEM

V tomto nápisu je celá podstata života z této svátosti. Vždyť její přijetí vede k tomu, že ti, kteří jí s prospěchem přijímají – s důvěrou a toužícím, otevřeným srdcem - jsou zbaveni úzkosti a strachu z budoucnosti. Dostává se jim vědomí, že jsou v péči někoho mocnějšího, kterému záleží na jejich dobru a že není důležité ani zda přežijí, či ne, ale něco jiného. Pro ně je podstatné, že ví: „Teď jsem v Božích rukou a Pán má mou situaci dostatečně v moci. – Důležité je jen spojení s ním.

To působí tato svátost, která nemocného staví do blízkosti Pána, posiluje ho ve víře a naději s dodává sílu ke snášení nemoci z dopuštění dobrého nebeského Otce. Svátost chrání před malomyslností, vede k odevzdanosti do vůle Boží a dává vnitřní mír. Pro spojitost duše a těla často mír a pokoj duše působí i na tělesné bolesti a utrpení.

Katechismus vyjmenovává tyto *účinky zvláštní milosti*: — *spojení nemocného s Kristovým utrpením, k jeho vlastnímu prospěchu i k prospěchu celé církve*; — *útěchu, pokoj a odvahu, aby křesťansky snášel utrpení nemoci nebo stáří*; — *odpuštění hříchů, jestliže je nemocný nemohl obdržet ve svátosti pokání*; — *uzdravení, jestliže to prospívá ke spáse duše*; — *přípravu na přechod do věčného života*“ (KKC 1532)

Tyto účinky ovlivňují i další život z této svátosti. Člověk zde není sám pro sebe, ale stejně jako Kristus – pro druhé. Nemocný nikdy není odepsán – vždy, byť jen utrpením a modlitbou, může velmi přispívat k dobru druhých; a to více jak za svého dřívějšího života. Malá věc s Kristem má nesrovnatelně větší cenu než velké věci bez Boha.

A jak se říká: „Kdo pracuje pro Boha, dělá hodně; kdo se modlí, dělá více, a kdo trpí, dělá nejvíc.“

K onomu utrpení nejvyšší ceny katechismus říká, že nemocný *„je jistým způsobem posvěcen, aby přinášel plody připodobněním k výkupnému utrpení Spasitele. Utrpení, následek dědičného hříchu, dostává nový smysl: stává se účastí na Ježíšově spasitelném díle“* (KKC 1521) – jeho výsledkem je věčný život. Od dovršení Kristovy oběti *„nás utrpení může připodobnit Kristu a spojit s jeho vykupitelským utrpením.“* (KKC 1505).

Nemocní se tak mohou stávat významnými svědky víry a zdrojem posily pro ostatní.

PÁN POSILUJE A ZACHRAŇUJE

„Slavením této svátosti ve společenství svatých se církev přimlouvá za zlepšení stavu nemocného. A nemocný opět milostí této svátosti přispívá ze své strany k posvěcení církve a k dobru všech lidí, pro které církev trpí a obětuje se skrze Krista Bohu Otci.“ (KKC 1522)

Jde o udělení zvláštní milosti křesťanu, který zakouší těžkosti v důsledku těžké nemoci nebo stáří, kterou vyprošuje kněz liturgickou modlitbou. Přitom je podstatné mazání olejem na čele a na rukou nemocného.

Současné obřady pochází z ustanovení Apoštolské konstituce „Sacram unctioem infirmorum“ z 30. listopadu 1972 v duchu 2. vatikánského koncilu.

Pomazání nemocných je velmi vhodné slavit během mše svaté. Konána bývá jak ve velkém shromáždění v kostele nebo, se souhlasem ordináře, na vhodném místě v domě nemocného. Podle okolností je ale rovněž možné jeho udílení mimo mši svatou.

„Dovolují-li to okolnosti, může slavení svátosti předcházet svátost pokání a může být ukončeno eucharistií. Eucharistie jakožto svátost Kristovy velikonoční oběti, měla by být vždycky poslední svátostí pozemské pouti, „pokrmem na cestu“ (viaticum) pro „přechod“ do věčného života.“

Slovo a svátost tvoří jeden neoddělitelný celek. Bohoslužba slova, s předcházejícím kajícím úkonem, zahajuje slavení Kristova slova a svědectví apoštolů povzbuzují víru nemocného i společenství, aby prosili Pána o sílu jeho Ducha. “

Slavení svátosti zahrnuje hlavně tyto prvky: „představení církevní obce“ mlčky vkládají ruce na nemocné; modlí se nad nimi ve víře církve: je to epikleze vlastní této svátosti; pak vykonají mazání olejem, pokud možno posvěceným od biskupa. Tyto liturgické úkony naznačují, jakou milost tato svátost uděluje nemocným. “ (KKC 1517-19)

Zde je uveden obřad mimo mši svatou. Začíná přivítáním nemocných, kterým se dává najevo Kristova starostlivá péče o ně a ukazuje se jim, jaké místo zaujímají v Božím lidu.

Uspořádání bohoslužby slova a vlastního slavení svátosti pomazání nemocných je podobné jako při obřadu ve mši.

Kněz začíná přáním pokoje. Podle okolností kropí svěcenou vodou se slovy: „Kéž nám toto pokropení vodou připomene náš křest, počátek našeho vykoupení.“

Může následovat modlitba: Pane Bože, slovy apoštola Jakuba jsi řekl: „Je někdo z vás nemocný? Ať si zavolá představené církevní obce a ti ať se nad ním modlí a mažou ho olejem ve jménu Páně; modlitba spojená s vírou zachrání nemocného, Pán ho pozdvihne, a jestliže se (nemocný) dopustil hříchů, bude mu odpuštěno.“ - Proto s důvěrou prosíme: Buď s námi, vždyť jsme shromážděni v tvém jménu, a ve svém milosrdenství ochraňuj našeho nemocného bratra (naši nemocnou sestru) N (i ostatní přítomné nemocné). Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků.

Podle vhodnosti úkon kajícího (nekoná-li se sv. zpověď), jako bývá na začátku slavení Eucharistie.

Je možný i se zvoláním končícím prosbou: Kriste, smiluj se nad námi.

Svou smrtí a svým vzkříšením jsi nás zachránil, Pane: Smiluj se nad námi.

Všichni opakovaně odpovídají: Pane, smiluj se nad námi.

Stále mezi námi obnovuješ památku svého vykoupení, Kriste: Smiluj se nad námi.

V přijímání tvého těla nám dáváš účast na velikonoční oběti, Pane: Smiluj se nad námi.

Kněz končí úkon kajícího: „Smiluj se nad námi, všemohoucí Bože,

odpusť nám hříchy a doved' nás do života věčného. - Amen.

Následuje bohoslužba slova, při níž se čte úryvek z Písma svatého.

(Vhodným úryvkem je např. Mt 8,5-10.13):

Slova svatého evangelia podle Matouše. +

Když přišel Ježíš do Kafarna, přistoupil k němu jeden setník s prosbou: „Pane, můj služebník leží doma ochrnutý a hrozně se trápí.“ Ježíš mu řekl: „Přijdu a uzdravím ho.“

Setník však odpověděl: „Pane, nezasloužím si, abys vešel do mého domu. Ale řekni jen slovo, a můj služebník bude uzdraven. Vždyť i já jsem člověk podřízený, ale mám pod sebou vojáky; řeknu jednomu 'jdi, a jde, a jinému 'přijď', a přijde, a svému služebníkov: 'udělej to', a udělá to.“

Když to Ježíš uslyšel, podivil se a řekl těm, kdo ho doprovázeli: „Amen, pravím vám: Takovou víru jsem v izraelském národě nenašel u nikoho.“

Setníkovi pak Ježíš řekl: „Jdi, a jak jsi uvěřil, tak ať se ti stane.“

Po tomto evangeliu následují prosby (*většího výběru*) za výzvou:

Doporučme tedy našeho nemocného bratra (naši nemocnou sestru) Kristu Pánu, aby na něm (na ní) projevil svou lásku i moc, zmírnil jeho (její) bolesti a zachránil ho (ji).

S pevnou důvěrou pokorně prosme Pána za našeho bratra (naši sestru) N...

Pane, skloň se k němu (k ní) ve svém milosrdenství a posilni ho (ji) svatým pomazáním.

Opakující se odpověď: „Prosíme tě, vyslyš nás.“

Vysvobod' ho (ji) ode všeho zlého. -

Ulehči všem spolutrpícím nemocným a dej, ať vidí tvou lásku, i když je navštěvuješ utrpením. -

Pomáhej všem, kdo ho (ji) budou nadále ošetřovat. -

Očisti našeho nemocného bratra (naši nemocnou sestru) od hříchů a chraň ho (ji) před malomyslností a každou těžkou zkouškou. -

Vzkládání rukou a vzývání tvého jména ať ho (ji) vrátí zdravého (zdravou) mezi nás.-

„Prosíme tě, vyslyš nás.“

Olej pro pomazání nemocných světi biskup na Zelený čtvrtek dopoledne při mši svaté se svými kněžími. Používá se olivový (*podmínkou je, aby byl rostlinný a v případě další potřeby může ho posvětit i jím pověřený kněz.*). Prosí přitom za nemocné, ať jím pomazání jsou osvobozeni od hříchů a dostanou útěchu a život.

- Bože, Otče veškeré útěchy, v tobě nacházejí nemocní útěchu a zdraví skrze tvého Syna. Shlédni na naši víru a vyslyš naše prosby: Sešli nám z nebe Utěšitele, svého Svatého Ducha, a požehnej tento olej pro naše nemocné. Kéž podle tvé vůle užíváme tohoto oleje k mazání nemocných, abys jim dal zdraví těla i duše, abys utišil jejich bolest, v slabosti je posilnil, vyléčil jejich nemoc. Ať je pro nás tvůj svatý olej, Bože, znamením tvé milosti a

tvého požehnání ve jménu našeho Pána, Ježíše Krista, neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků.

Pokud je olej ze Zeleného čtvrtku posvěcený, kněz se nad ním modlí slova díků: Požehnaný jsi, Bože, všemohoucí Otče; tys poslal na svět svého Syna pro nás a pro naši spásu. (Věřící opakovaně odpovídají: „Požehnaný jsi, Bože, navěky.“)

Požehnaný jsi, Bože, jednorozený Synu; ty ses stal člověkem, abys léčil naše slabosti.

Požehnaný jsi, Bože, Duchu Svatý, Utěšiteli; ty nám dáváš sílu, abychom snášeli utrpení.

Bože, tvoji služebníci přijmou s vírou svátost nemocných; prosíme tě: ať je pomazání tímto olejem posilní a uleví jim v bolestech. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

Následuje vlastní pomazání na čele a na rukou nemocného, které kněz doprovází slovy:

„Skrze toto svaté pomazání ať vám [ti] Pán pro své milosrdenství pomůže milostí Ducha Svatého.“ – (Odpověď: „Amen.“)

„Ať vás [tě] vysvobodí z hříchů, ať vás [tě] zachrání a posilní.“ – (Odpověď: „Amen.“)

Pokračuje modlitbou podle toho zda šlo pomazání nemocného nebo sešlého věkem nebo který je ve velkém nebezpečí smrti a zda je podáváno i viaticum. Nad nemocným se modlí:

„Pane Ježíši Kriste, náš Vykupiteli, tys uzdravoval nemocné; pohlédni na svého nemocného služebníka ... který (která) od tebe s důvěrou očekává uzdravení duše i těla.

V tvém jménu ho (ji) mažeme svatým olejem: dej mu (jí) svěžest a sílu, aby překonal(a) nemoc a s tvou pomocí nabył(a) dobré mysli. Neboť ty žiješ a kraluješ na věky věků.- Amen.

Jedná-li se o nemocného, který je sešlý věkem:

„Pohlédni, Bože, na svého služebníka ... zesláblého stářím, a vyslyš jeho prosbu, aby svatým pomazáním dosáhl zdraví těla i duše: ať ho tvůj Duch Svatý posílí ve víře a upevní v naději, aby dával všem příklad trpělivosti, aby byl dobré mysli, a tak svědčil o tvé lásce. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

Následuje závěrečná modlitba a požehnání.

Modlitba může být rozšířena o litanii ke všem svatým, vždyť jak uvádí katechismus, slavení této svátosti se koná ve společenství svatých.

Další rozšíření se týká obnovy křestního slibu, která je zejména při současném podávání viatika (jako součást přípravy „pokrmu na cestu“) zařazena za bohoslužbu slova.

Viatikum je eucharistie, kterou přijímají ti, kteří se chystají opustit pozemský život. (Kompendium 320) Je podstatou tzv. „zaopatření“ (při odchodu na věčnost), s nímž bývá spojována i svátost nemocných a udělení plnomocných odpustků v jeden celek. K podání samotného viatika, na rozdíl od ostatních zmíněných věcí, stačí jáhen nebo akolyta. Avšak spojení s pomazáním, které může udělit jen kněz nebo biskup, je volbou lepší, pokud je některý včas k dispozici.

Samotné slovo viaticum v latině i italštině znamená věc na cestu – pokrm nebo peníze. Ve svátostném smyslu je tímto pokrmem sám Pán Ježíš. Ideální je jeho přijetí při mši svaté, proto bývají povolovány i mše sv. v bytě nemocného. Církev učí, že povinnost přijmout viaticum mají všichni pokřtění, kteří mohou přijímat svátost oltářní. Všichni věřící jsou totiž vázáni příkázáním přijmout tuto svátost, octnou-li se v nebezpečí smrti, bez ohledu na příčinu tohoto nebezpečí.

Před přijetím viatika se doporučuje, aby věřící obnovil křestní vyznání víry. Jde i o připomenutí, že ve křtu byl přijat za Boží dítě a stal se spoludědicem zaslíbení věčného života. Posílen Tělem a Krví Páně je opatřen i zárukou vzkříšení podle Kristových slov: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den.“ (Jan 6,54).